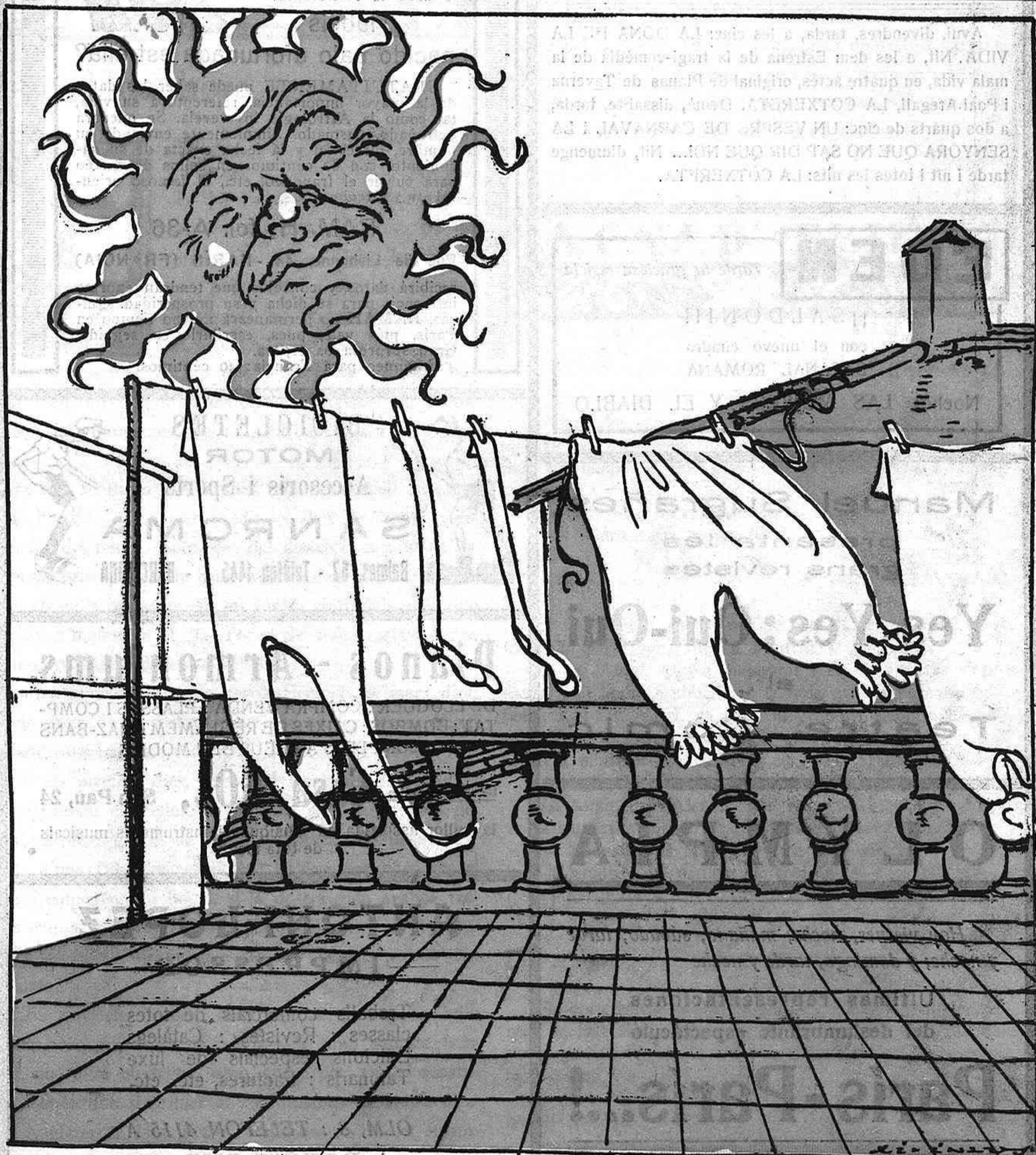

L'Esquella de la Torratxa

ANY XLIX Núm. 2444 15 cts. Atrassats 30

XISTU POCA-SOLTA

—El Sol: Ara, amb això del canvi d'hora, em faran llevar més matí.

TEATRE CATALÀ ROMEA

Divendres, nit: Represa de la famosa obra d'en Pitarra, **EL MONJO NEGRE**. Protagonista: *Enric Borrás*. Esplèndid decorat expofés del mestre Vilomara.

Diumenge, a dos quarts de quatre: Última representació de la meravellosa rondalla **LA VENTAFOSCS**. A dos quarts de sis, i nit a les deu: **EL MONJO NEGRE**, formidable èxit de l'*Enric Borrás*. Es despatxa a comptaduria.

GRAN TEATRO ESPAÑOL

Avui, divendres, tarda, a les cinc: **LA DONA DE LA VIDA**. Nit, a les deu: Estrena de la tragi-comèdia de la mala vida, en quatre actes, original de Planas de Taverna i Poal Aregall, **LA COTXERETA**. Demà, dissabte, tarda, a dos quarts de cinc: **UN VESPRE DE CARNAVAL** i **LA SENYORA QUE NO SAP DIR QUE NO!**... Nit, diumenge tarde i nit i totes les nits: **LA COTXERETA**.

EDEN

Tarde la graciosa revista

¡¡SALDONI!!

con el nuevo cuadro
BACANAL ROMANA

Noche: **LAS MUJERES Y EL DIABLO**

Manuel Sugrañes
presenta les
grans revistes

Yes-Yes: Oui-Oui

al

Teatre Còmic

OLYMPIA

Hoy viernes, noche; mañana, sábado, tarde
y noche; y domingo, tarde y noche

Últimas representaciones
del deslumbrante espectáculo

París-París...!

UN FAMOSO ASTROLOGO

OS DIRA
GRATIS

¿Su porvenir será dichoso? ¿Próspero? ¿Afortunado? ¿Tendrá éxito en amor? ¿Matrimonio? ¿Especulaciones? ¿Ambiciones? ¿Deseos? ¿Quiénes son sus amigos? ¿Sus enemigos? ¿Y cuántos datos importantes más e dará la Astrología?

¿Habéis
nacido bajo afortunada estrella?

GRATUITAMENTE puede saber los datos de la mayor importancia, referente a su vida, tal como la Astrología los revela. Se quedará extrañado, pasmado. Simplemente enviando su nombre, dirección y la fecha exacta de su nacimiento, con 80 céntimos en sellos de correo para cubrir el franqueo, etc., al famoso orientalista y astrólogo.

RAMAH, fol. A-36

Rue de Lisbonne, 44. - PARÍS (FRANCIA)

recibirá datos y consejos que tendrán enorme influencia para su dicha y su prosperidad. Quizás, **RAMAH** no permanezca mucho tiempo en París, más vale, pues, escribirle en seguida. Gran sorpresa os espera.

Franqueo para Francia: 40 céntimos.

BICICLETES MOTOR

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

Pianos - Armoniums

DE LLOGUER : COMPRA VENDA : PLASSOS I COMP-
TAT : BOMBOS : CAIXES DE REGLAMENT : JAZ-BANS
COMPLETS A PREUS BEN MODICS

Es la **Casa GOL**, San Pau, 24

la millor assortida en músiques i instruments musicals
de tota mena.

ANTONI LOPEZ

— IMPRESSOR —

Treballs comercials de totes
classes : Revistes : Catàlegs
Edicions especials de luxe
Talonaris : Factures, etc., etc.

OLM, 8 : TELEFON 4115 A

◀ BARCELONA ▶

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Una hora tonta

Per acabar d'anar, encara més a l'hora d'Europa, el Govern ha decidit que des del dissabte passat avancem els nostres rellotges una hora, de les onze a les dotze. Quan ho vàrem fer, pensàrem de seguida amb els fantasmes, les bruixes i les ànimes en pena. Si a les dotze comencen a moure's, arribarien tard, perquè seria ja la una. Els homes se'ls en riurien, perquè els homes, disposant del temps, disposen dels fantasmes, que no sabrien a quina hora quedar-se.

Ara ens sentirem més homes amb un senzill rellotge, perquè l'home que ha transgredit les lleis de l'espai, contradiu les del temps. Som, des del dissabte, una mena de Josues nocturn que farem caminar més depressa a la lluna, i quan els galls cantaren, ens en vàrem riure dels galls que anunciaven malament el dia. Tot el del món, restava entre les dues manetes del nostre rellotge.

Contra aquest horari es revoltarien, els primers dies, tots els drets de la costum. Que són ja les dotze, dèiem als mandrosos i als acostumats al vell horari, i ells, ens responien, els primers dies, que eren les onze, diguessin el que volguessin els rellotges. Aquests eren la tradició del temps, els lligitimites de l'hora, i, potser, els filòsofs encertats d'una filosofia agredolça: "Per què fer córrer el temps i empènyer les hores, si la nostra vida avança frenètica cam a la mort? Per a què simular que som els mestres de les hores, si són aquestes les que ens porten empresonats?"

Cada any ens trobem amb aquesta innovació, amb aquesta hora guanyada sense viure-la, amb aquesta hora buida, que dura un segon, però, poc a poc, ens hi acostumem. Diuen que al primer any d'implantar-se l'hora d'estiu a Anglaterra, els anglesos no disposaren de llet en uns quants dies. Les vaques, habituades a donar el seu líquid a una hora fixa, o es resistiren a ésser munyides, o no

tingueren preparada la quantitat ordinària de la seva sabra. Era la revenja de la Natura contra l'home, de la normalitat contra l'arbitrarietat.

I és que ja podem fer el que vulguem per a estalviar llum, i per a quedar bé amb l'economia domèstica i nacional. Si nosaltres trasbalsem el temps, aquest cerca protecció dalt del cel, en el sol, o abaix, en qualsevol lloc de la terra, en unes mamelles de vaca, per exemple.

Z

PARADOX

ELS ELEGANTS

L'altre dia esmorçant al Ritz, sentírem aquest petit, significatiu i eloqüent diàleg, entre dos senyors del gran món (?) barceloní, que seien en una taula veïna a la nostra:

—Així, vostè no es diverteix al teatre?

—Sí; durant els entreactes.

L'ASSAIG

El noi A.ngle. és un noi de casa bona, un *niño bien*, un *pollo pera*, que diuen a Madrid.

El noi A.ngle. estava enamorat i els seus pares s'oposaven a la boda. Sembla que la noia no era de casa prou bona. I el noi A.ngle. va tenir la gran pensada: agafar la promesa i anar-se'n a França, país on, com tothom sap, existeix el divorci, i casar-se en pau i gràcia de Déu.

I tal dit, tal fet. No va pensar-s'hi gota.

En sortir de l'Alcaldia, un cop casats, el noi A.ngle. va preguntar a la núvia, que ja era la seva dona:

—I doncs? Què tens, que estàs tan pàl·lida?

—L'emoció, la manca de costum...—s'excusà ella—. Però no t'amoïnis: quan em torni a casar ja no em passarà.

MATRIMONI MAL AVINGUT

Fa poc temps—a començaments d'any—, una senyoreta de la classe mitja va casar-se amb un fotògraf elegant, qual parròquia la compon el bo i millor de la *crème* barcelonina.

L'altre dia la mare de la noia va anar a visitar als novells esposos.

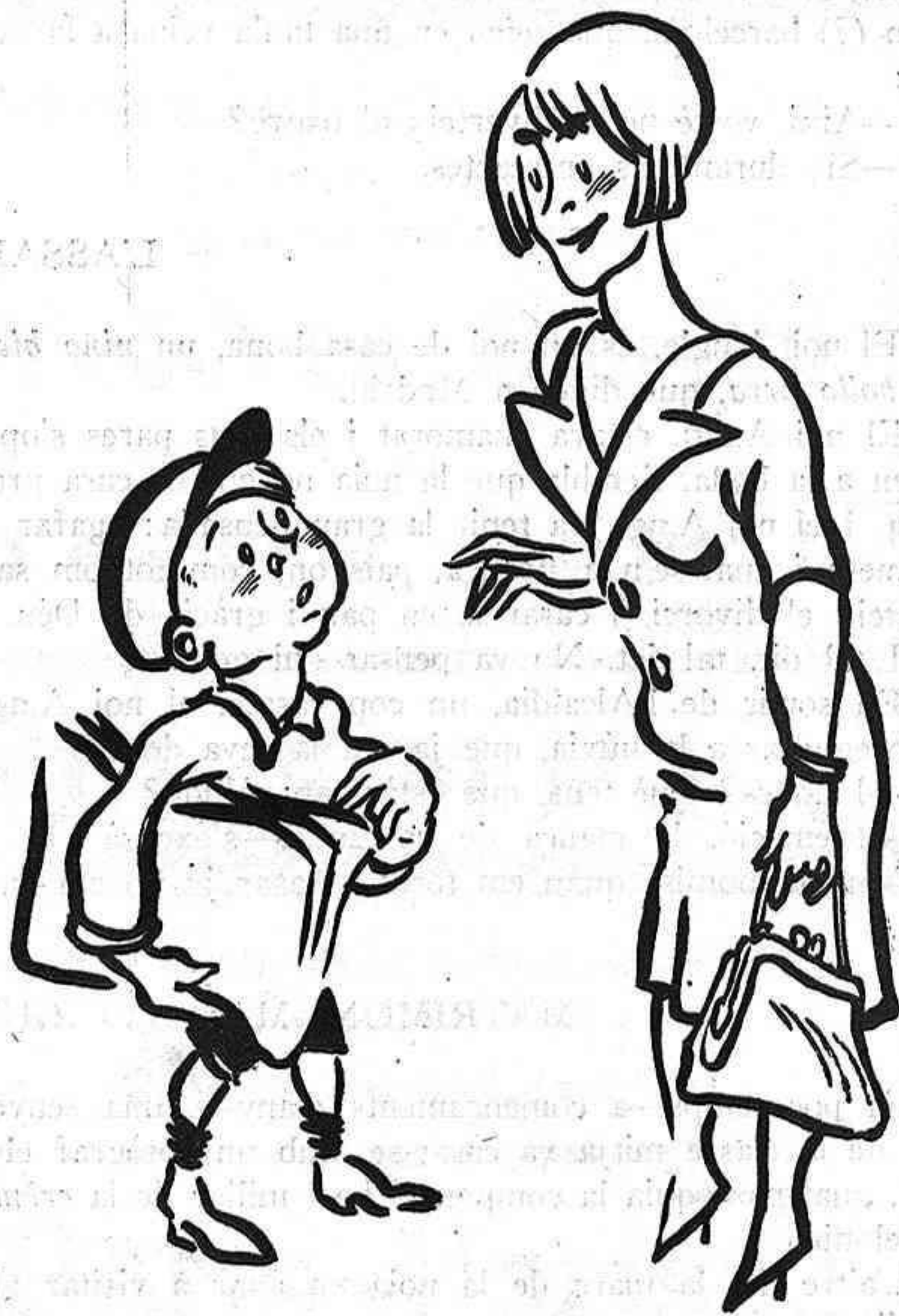
—I què?—li va preguntar a la noia, així que es quedaren soles—. Com es porta?

—Molt malament, mamà!

CONVERSA INTERESSANT, INTERESSANTÍSSIMA

—Com t'agrada més anar: per mar o per l'aire?

PETITES INDUSTRIES

—Vol el diari, que no porta res?

—I això?
 —...!
 —Que potser és aficionat a la beguda?
 —No!
 —I a les dones?
 —Ni a les dones!
 —Doncs, a què és aficionat?
 —A la fotografia. Així que ens fiquem al llit es tapa el cap amb el llençol, em crida: "Quieta un moment! Mira a la pila d'aigua, beneita!...", i es queda adormit!

APROFITANT L'OCASIO

Aquest escultor de qui us volem parlar, és en Carles Ridaura. En Carles Ridaura és un home alt, pàl·lid, severament vestit de negre, talment sembla un cavaller de la casa d'Austria o de Borbón, pintat per Pantoja o Carreño. Té una mira profunda, febrosa. Camina un xic — un xic tan sols — encorvat. Porta sempre, o gairebé sempre, una pipa curta i corva enganxada als llavis, que sembla una prolongació dels llavis.

Carles Ridaura viu en un vell carrer de la ciutat vella. Aquest carrer és estret com una escletxa i la gent, per a poder passar-hi, hi ha de passar de perfil. És un carrer de l'Edat Mitja, de ghetto, de comèdia de capa i espasa.

L'interior de la casa on viu Carles Ridaura té una noble qualitat de cosa sòlida i antiga. Té, al mateix temps, una severa distinció. Mobles de roure, tapissats de domàs vermell, de racial esperit catalanesc. Vitriures amb vanos del segle XVIII, amb joies del Renaixement...

Carles Ridaura ens ha ensenyat algunes d'aquestes joies, dignes de Benvenuto o dels germans Arfé: són les seves petites obres, les seves joguines, el seu passatemps quan no sap com passar el temps. Lo altre, la seva estatuària, té una importància màxima, una importància capital.

En aquest recó silenciós i aristocràtic viu Carles Ridaura com un artífex d'altres temps. No el preocupa més que el seu art. Magnífica vida!

Estem segurs que moltes vegades, en baixar del seu món al nostre, Carles Ridaura deu sentir una gran estranyesa de no veure'ns vestits com els cavallers venecians de meitat del segle XVII.

VIRAI

Els nois d'avui dia o la moda dels pantalons-enagos

Xicot tímid.—I què em conta de nou, Josefina?

Noia decidida.—Que estic boja per tu. T'estimo! Per tu, faria un disbarat! (Agafant-lo.)

Xicot tímid.—Ja ho sé, però no m'acabo de decidir! Escolti: no se m'acosti tant! Què diran els senyors que ens miren! (Apart.) Decididament, el meu honor perilla!

ROMANTICISME

—Per tu, donaria la vida, Enriqueta!

—M'estimo més que em paguis una ondulació de deu duros!

LA VIDA CARA

ESPURNES

Mosaic heterogeni

L'escriure negligint tota ilació d'idees, té l'encís de ço imprevisit; en un d'aquests moments de mandra espiritual, agafem la ploma i blanament la deixem que improvitzi unes gràfies una mica absurdes, una mica estrambòtiques, aital un sosaic de rajoles verdes, blanques i vermelles...

I en rellegir-les, ens trobem que hem tocat l'acordeó; que hem tocat la *Noia moderna* (honestament), el *Noctàmbul*, el *Senyor seriós*, i algunes més, cloguent aquest primer Mosaic (al qual, si us plau, potser en segueixin d'altres) a guisa de medalló, una viscuda *Miniatura*, rapidíssima, instantània, que no sabem el per què, ens resta impresa en la retina, amb insistència de baix relleu. Amb tot, abans d'emprar el vostre benvolent permís, tindrem la sinceritat de dir que l'escriure negligit, té els seus perills: algun cop hom creu haver trobat un bell pensament... i surt una dislocada tamborella.

* * *

L'acordeó.—Entre els aparells que susciten la nostra ira, ultra el gramòfon i la pianola, hi ha l'acordeó. Més ira, com més ben tocat.

La única manera que l'acceptem, és sentint-lo gemegar una tonada exòtica a bord d'un veler norueg, i en mans d'un mariner d'ulls color d'òpal. Té d'ésser ca pal tard d'un diumenge, i si pot ésser, amb una mica de boira.

Així es logra una síntesi estrictament literària; perquè hem arribat a alambicar-nos tant l'esperit, que ja no sabem si la literatura és una conseqüència de la realitat, o la realitat una conseqüència de la literatura (!).

* * *

El noctàmbul.—Tu, elegant noctàmbul, escolta:

Has passat per la Plaça del Teatre, i una velleta captaire t'ha allargat la mà, una mà trista i arrugada com un sarment. I has passat indiferent, negant-li l'almoina...

Comprenc; descordar-se l'abric, ficar mà al butxacó i treure's unes monedes... quin fàstic! Demés, tota aquesta maniobra trenca l'elegància de la línia: no fa fi.

Després, en ésser davant l'"Excelsior", has trobat una amiga, i la fuetada voluptuosa ha fet que t'hi embarques-

LA VIDA CARA

—Tot ha anat be; ha estat bessonada!

sis. Així, tal com sona. El passatge (sopar, auto *meublée*) et costarà quaranta, cinquanta duros, o més... Has comès una injustícia manifesta, perquè la captaire podria ésser la mare de l'altra: es donen casos...

Quedem, doncs, que portes botines *dernier cri*; però la teva consciència va amb esclòps.

* * *

Napoleó.—Igual que l'últim dels seus granaders, Napoleó, malgrat llur grandesa, també tenia d'arranjar-se les extremitats amb sabó i aigua calenta. Altrement, els seus generals haurien tingut d'anar a rebre ordres amb el nas tapat.

* * *

Geometria esfèrica.—Un menjador de casa bona. El noi, de colzes a la taula, estudia un llibre de Geometria. De sobte, fita l'esguard en el passadís, amb insistència gairebé ipnòtica.

Els ingenus papàs el contemplen en silenci:

—Pobre xicot, com estudia!—pensa la mare.

—Potser extreu arrels quadrades—pensa el pare.

Ingenus papàs, sento trencar-vos la il·lusió...

Si el noi està capficat, és perquè contempla el rítmic va-i-ve de les robustes nalgues de la serventa, que frega el passadís... No són arrels quadrades: és geometria esfèrica; o, millor dit, són dinou anys.

* * *

Un senyor seriós.—Per la Rambla passa el senyor seriós; tot ell és ultra seriós; és... l'alcaloide de la serietat. Tot és greu: el vestit, el rostre, el caminar, el capell..

Em jugo 3'75 pessetes que és suscriptor de *La Vanguardia*.

Un pardalet de la Rambla, petit bolxevic sentimental, no està d'acord amb tanta serietat, i li envia la tarja, encastant-se-li al bell mig del capell...

Passen unes modistetes, i esclaten a riure.

Passen uns joves i improvitzen uns xistus, uns estirabots.

I el senyor va Rambla avall, serio que serio.

JOAN BAGO.

(Seguirà)

El públic del "Liceo" escandalitzat

Exceptuant el respectable públic dels quart i quint pisos i algun que altre de baix, tothom sap que el "Liceo" és un dels tants centres de la nostra flamant aristocràcia. Allí, a la gent se'ls hi en fum de les obres que fan i només els interessa lluir i entregar-se a tots els excessos pròpis de l'aristocràcia; i és que tanmateix, l'aristocràcia és més important que l'art i els aristòcrates, baldament no sàpiguen res de res, valen molt més que tots els artistes junts. Això no ho dubteu, i si algú en dubta és que és un lluç.

La Vera Vergani—la millor actriu italiana, que al cap d'una excellent companyia ha actuat fins ara al "Liceo"—ha representat obres que han indignat a aquesta magnífica aristocràcia. Es indubtable que eren ben pocs els que entenien les obres representades, perquè les representaven

en itàlia i perquè l'aristocràcia és incapaç d'entendre cap obra que no sigui de Muñoz Seca, Linares Rivas, els Quintero, enavente o de l'anglès Pinedo. Però veure que un senyor i una senyora es fiquen al llit no es necessita entendre ni l'obra ni l'italià. Aquest és el cas de *Un uomo* (*Un homme*), de Savoir. Un vodevil verd, molt verd. El públic s'indignà; al segon acte anà desfilant la gent; l'endemà la direcció rebé ple de queixes; sabem d'una família que esquinçà l'abonament. Només els homes sols i algun matrimoni esperà el final de l'obra.

Un uomo és una obra que la Vera Vergani porta sempre al seu repertori i l'ha presentada arreu on ha anat. I els públics de París, de Roma, de Gènova, de Milà, de Nàpols, de Berlín, de Viena, de Londres, de Bruselles, han aguantat l'obra sense protestes. Què significa això? Palesa la inferioritat intel·lectual i moral del públic barceloní. Consta que no lloem el vodevil com a gènere literari; molt al contrari. El que neguem és la seva immoralitat. És un gènere un xic pujat de to que diverteix i que de tant en tant va bé de veure, i prou. El que trobem immoral és que es facin escarafalls d'escandalització per pura hipocresia, com varen fer els senyors del "Liceo". Que dos senyors de diferent sexe vagin al llit, és una cosa molt corrent i que tothom sap—àdhuc la més càndida noia—que es fa. Les senyores es retiraren perquè els agradava massa un home en calçotets, i temien el marit; els homes,

per por a l'escàndol de la muller si miraven una dona en camisa, que almenys és tan decent com un vestit d'ara. Tots els senyors que es retiraren són els que protestaren de l'estàtua de la Plaça de Catalunya i en canvi estan plens d'amants i "querides". Fins a cert punt, compendriem això entre gent de les classes mitja i obrera; entre aristòcrates, creiem que no és possible ja escandalitzar-se de res.

GUSPIRA

Bon punt sento ta veu,
un doll de simpatia
transforma en espai breu
la meva melangia.

Se m'omple el cor d'anhels,
de nou veig la ventura
com un ramell d'estels
que arràn de mi s'atura...

Car, tens un do infinit
que a l'ànima esperona,
dóna clarò en la nit
i a la fe reacciona.

VICTOR CANIGO

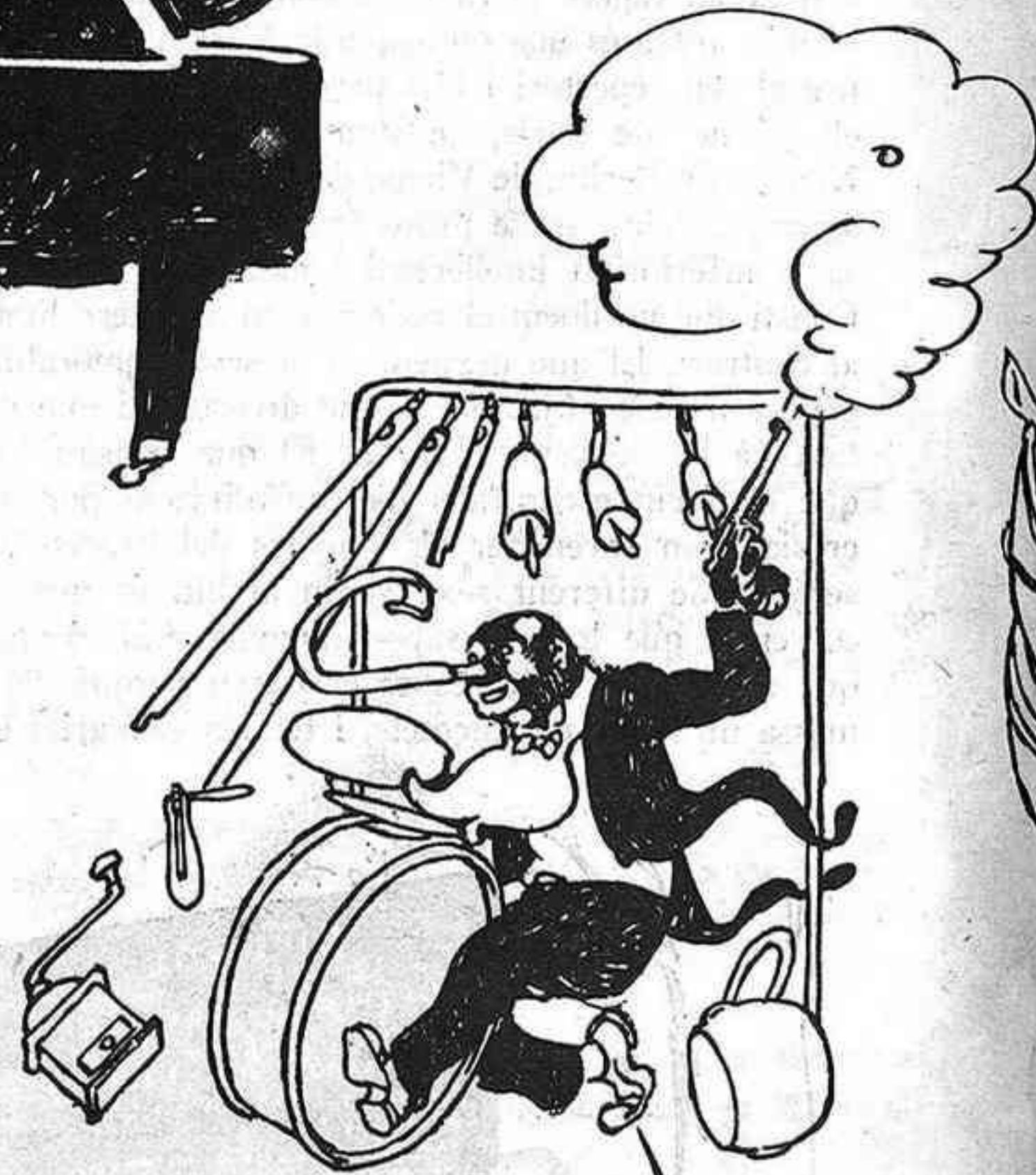
ELS DESCONTENTS

—Noi, si vols que et digui la veritat, em sembla que per anar bé, hi ha massa afició a la cossa i a la clatellada!

El segle passat i l'actual

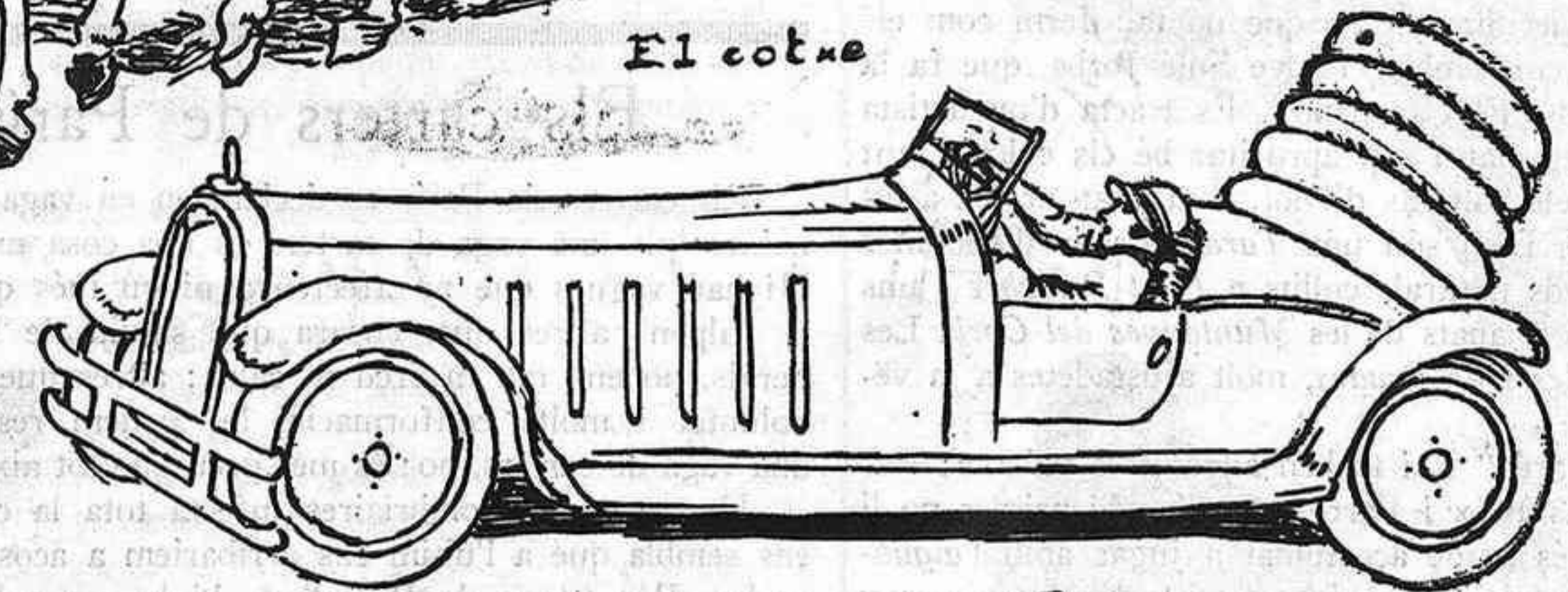

La musica

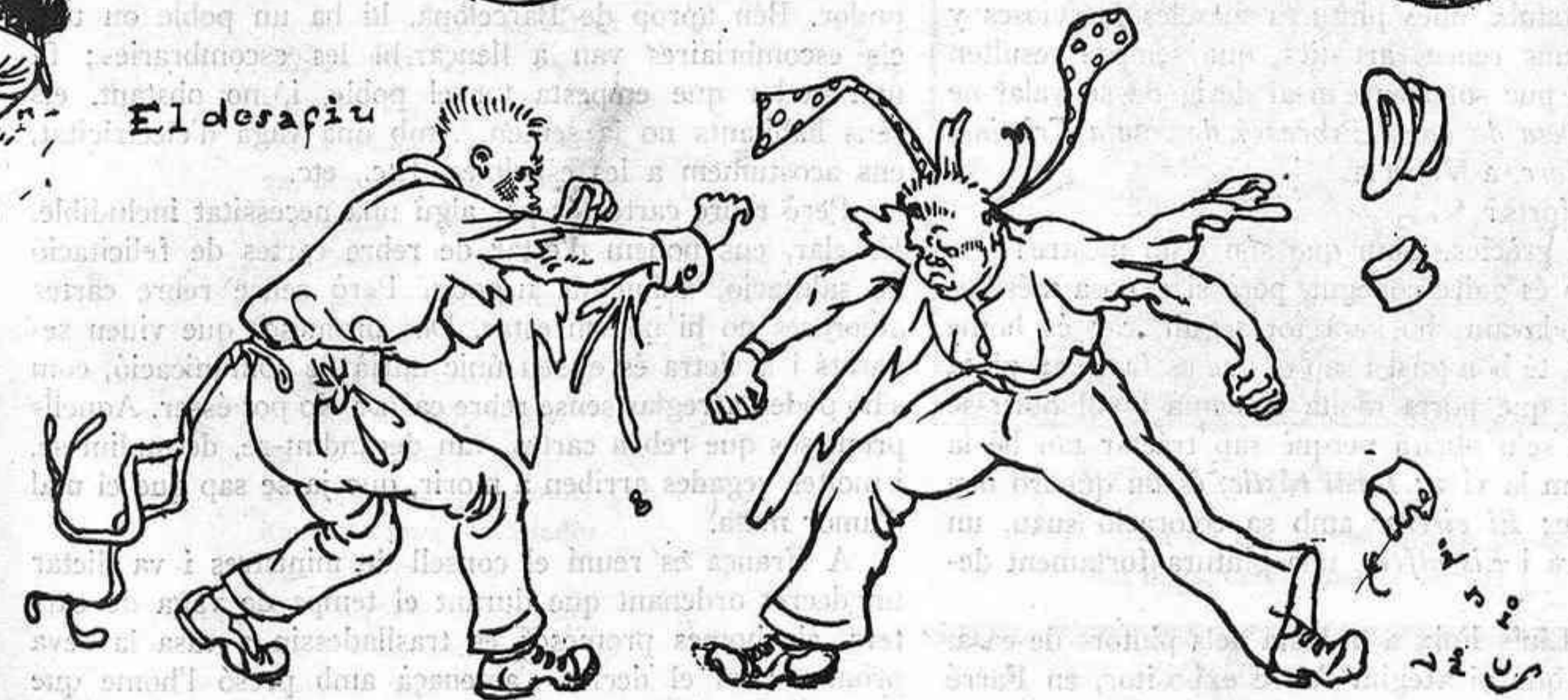

El cotxe

La moda

El desapiu

Unes petites diferències que amb prou feines es veuen

GENT VALENTA

Mireu que se'n té d'ésser de valent per a dedicar-se a les Belles Arts, amb els temps que corren!, sobretot a la pintura, havent-hi tantes dones que es pinten soles d'allò més bé.

En veure només que s'obre una exposició d'art, ja penso tot seguit: "Vaja, un altre valen!", com per exemple l'Angel Oliveras Guart, el qual ha obert a les "Galerías Areñas" una exposició de pintures calentones i transparents mateix que l'aigua clara. L'Oliveras, per a demostrar que sap anar lluny i tornar-ne amb molt profit, ens mostra teles fetes a França amb una grapa que enamora; cal esmentar-li els paisatges *Casa antiga*, per sa construcció i *El vaixell ventador*, que va fent via pel riu. També ens parla dels grans progressos que va fent amb les coloraines *El parterre*, de Aranjuez, amb aquell sol que escalfa i enlluerna.

També és home de valentia i de mà vigorosa en Kurt Leyde, figurista d'impressió amb totes les qualitats d'un pintor costumista, el qual traint el seu nom, resulta tan llarg, pintant, que es perd de vista; que ho digui, sinó, la *Gent d'Avila*, la *Gitana*, la *Lletera*, els *Dos amics* els *Bebedors*, i tanta gent de carn i ossos com ha anat recollint pel món, per tal de dur-la a les "Galerías Malmedé" i fer-la parlar d'ell.

Altres pintors decidit, encara que no tan ferm com els nomenats abans, em sembla el jove Solé Jorba, que fa la presentació llur a "El Camerino". Es tracta d'un artista de lluc que hi veu clar i sap aprofitar bé els colors, tant que no es mou dels voltants d'Olot, com quan arriba a les serres de Prades. D'ell són una *Tarda d'estiu* d'allò més alegria; uns verds naturals collits a *Font Pessebre* i uns grisos finets i agermanats de les *Muntanyes del Corb*. Les visions de *Gritelles* i de *Prades*, molt ajustadetes a la veritat.

A la "Sala Parés" s'hi troben altres tres valents: Rafael Estrany, Lluís Foix i Farré Albagés. Al primer no li cal presentació; és home acostumat a jugar amb l'aiguafort, el qual fa també unes pintures mascles, nervioses y enèrgiques com uns renecs artístics, que sempre resulten dits a temps; no puc sotstreure'm al desig de senyalar-ne uns quants: *Carrèta de bous*, *Processó de Santa Cristina*, *Plaça de Sant Marc*, a Venècia.

—I els aiguaforts?

—Tots bons; gràcies. Com que són d'un mestre!

Lluís Foix no és gaire conegut, però si exposa més sovint, d'ara en endavant, ho serà tot seguit, car és home que coneix l'ofici, té bon gust i sap el que es fa, quan pinta un paisatge; res, que porta molta empena i vol obrir-se camí depressa. I se'n obrirà perquè sap tractar tan bé la *Natura morta* com la viva; *Jardí rústic*, és un quadro ben compost i verídic; *El cirerer* amb sa coloració suau, un idilli de primavera i *Els alfers*, una pintura fortament decorativa.

Apuntem en Lluís Foix a la llista dels pintors de casa.

I tant se val que hi afegim l'altre expositor, en Farré Albagés, aquarellista personal que pinta amb aigua tèrbola

de color només, i en canvi apunta el paisatge a l'oli amb una pressa i amb un gruix de color que es veu ben poc sovint, fent treure foc a la mateixa *Serra nevada*.

•••

El dia 13 començà al "Foment de les Arts Decoratives" l'anunciat Curset de Tècnica dels Oficis d'Art, que assolí sols pel programa un gran èxit d'inscripció i que a la primera lliçó ha merescut comentaris entusiastes de la nombrosa concurrència, composta tota ella d'especialistes. Aquesta conferència inicial versava sobre les "Proporcions del moble tapissat i ses relacions amb la figura humana, amb el vestuari i amb els costums", fixant-se per medi d'enginyosos i originals diagrames unes lleis senzillíssimes per a què els constructors i tapissadors de mobles puguin fer-se un treball de profit, que resulti pràctic i estètic alhora. El conferenciant era en Santiago Marco, decorador conegut i president de l'entitat, que merescué molts aplaudiments per l'enginy i l'estudi que reveleva el seu interessant treball. Les lliçons, dues per a cada matèria, continuaran els dimarts i dijous de cada setmana, sobre els temes següents:

Ebanisteria i gusteria, per Ferràn Tarragó, ex professor de l'Escola de Bells Oficis; Bronzes i repujats, per Josep Corberó, mestre metallista repujador; Fabricació del cristall, Vidrieria, La vidriera d'art, per Lluís Rigalt, mestre vidrier; Esmalts i llurs aplicacions, per Romà Bulbena, pintor, esmaltador i vidrier; Orfebreria i joies, per Ramon Sunyer, mestre joier i orfebre; La ceràmica, per Josep Guardiola, decorador ceramista; Tapissos d'alta lliça i catifes, per Tomàs Aymat, ex professor de l'Escola de Bells Oficis.

C. ARBÓ

Els carters de París

Els carters de París es declararen en vaga. Cal reconèixer que una vaga de carters és una cosa un xic greu. Hi han vagues que no afecten a ningú més que als que la palpen; altres que, encara que siguin de serveis generals, no ens fan ni fred ni calor; altres que amb bona voluntat i molta conformació, les podem resistir. Però una vaga de carters, no; és més greu que tot això.

Una vaga d'escombriaires infecta tota la ciutat, però ens sembla que a l'últim ens arribaríem a acostumar a la pudor. Ben aprop de Barcelona, hi ha un poble on tots els escombriaires van a llençar-hi les escombraries; fa una pudor que empesta tot el poble, i, no obstant, els seus habitants no la senten. Amb una vaga d'electricitat, ens acostumem a les espelmes. Etc., etc.

Però rebre cartes és per algú una necessitat ineludible. Es clar, ens podem d'estar de rebre cartes de felicitació de salutació, àdhuc de negocis. Però sense rebre cartes amoroses no hi podem estar. Dos promesos que viuen separats i la lletra és el seu únic mitjà de comunicació, com s'ho poden arreglar sense rebre carta? No pot ésser. Aquells promesos que reben cartes, van decandint-se, decandint-se, i moltes vegades arriben a morir, que ja se sap que el mal d'amor mata.

A França es reuní el consell de ministres i va dictar un decret ordenant que durant el temps de vaga de carters, els homes promesos es traslladessin a casa la seva promesa; en el decret s'amenaçà amb presó l'home que no se n'hi anés.

La Legió d'Honor

S'ha concedit la Legió d'Honor a Madame Jeanne Lanvin. Què ha fet aquesta senyora per a obtenir tan meritoriosa recompensa? Es una gran artista, una gran científica? Madame Lanvin és modista.

Tothom sap la importància que la moda té a França, especialment a París. París és la capital de l'elegància i es rendeix devot culte a la moda. París dona el to del vestit femení—i per què no masculí?—a tot el món. Fa anys i anys i anys que París manté aquesta elegància i aquesta exclusivitat del vestir. La dona, gràcies a la moda parisenca, és més vistent i més graciosa—no diem més bella perquè la bellesa de la dona radica en la mateixa dona i no en els vestits i en les ornamentacions que es posa.

Per això el Govern francès ha condecorat amb la Legió d'Honor a Madame Lanvin. Amb els grans savis i els grans científics, vol que dugui la Legió d'Honor una modista, una de les dones que ha contribuït en gran manera a l'esplendor internacional de França. Madame Jeanne Lanvin és, potser, la primera modista francesa; fa anys que ella dona el to més distingit de la moda. I, sobretot, en els anys crítics de la post-guerra, Madame Lanvin, amb amor, força i patriotisme, sabé aguantar l'elegància de la dona francesa i París, gràcies a ella, pogué continuar donant el to de la moda arreu arreu.

Madame Lanvin, doncs, té ben guanyada la recompensa.

Els països mancats de subtileza potser somriuran davant d'això. La subtileza és quelcom preciós que forma part inalienable de la civilització d'un poble. No es pot riure d'aquesta recompensa. Una bona modista, al capdavant, és una artista, tan artista com un escriptor, un músic, un orfebre, un arquitecte, una dansarina, un pintor o un escultor.

A L'AIMIA

Un pomet de llessamí
vas donar-me per guarní
la taula mia;

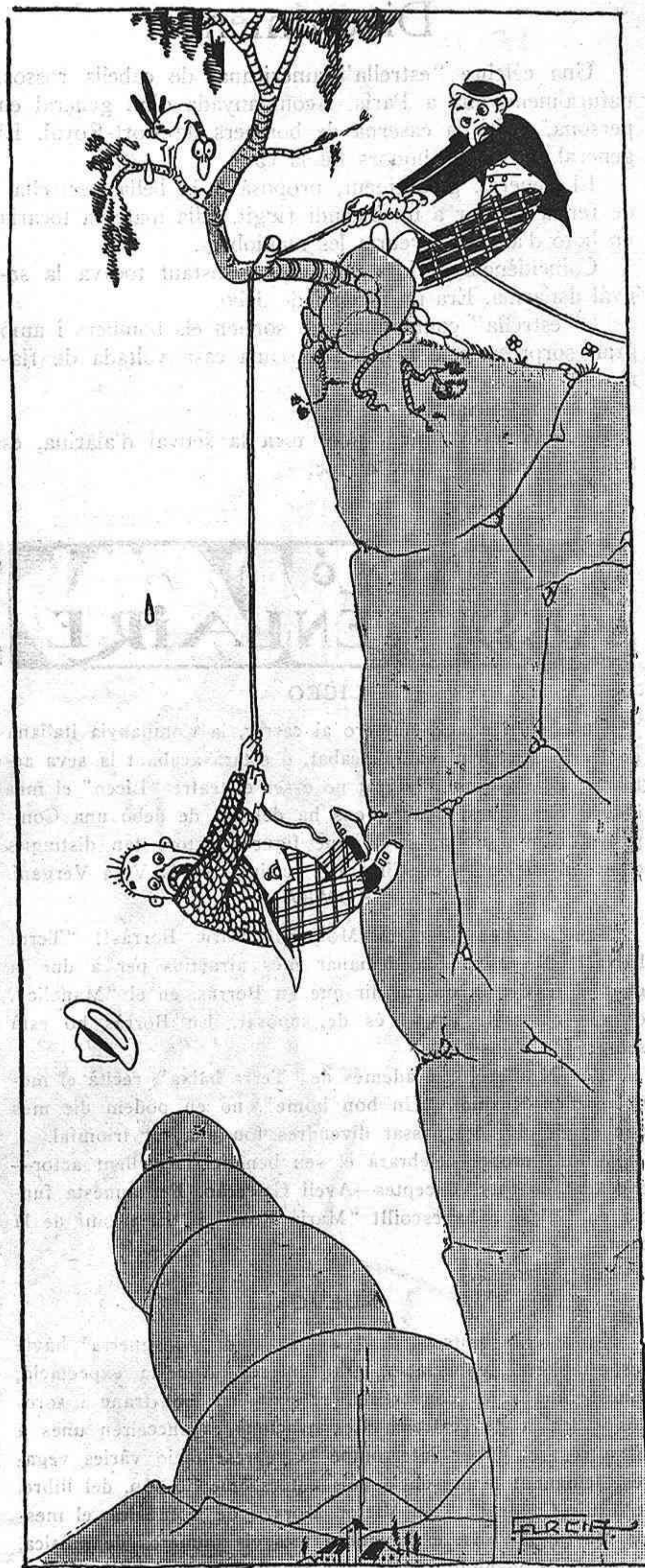
a l'ésser en el gerret
va caure, poc a poquet,
on jo escrivia.

Mon pensament enfosquit
per un fort i trist neguit
s'entervolia,
quan aquella gran blancó
va donar-me inspiració
i gosadia.

Tot aquella formosor
i la pura i bella olor
que s'espargia,
va portar a mon cervell
un poema dolç i bell
per a l'aimia.

El poema diu: —Amor,
aqueix somni extasiador
que dins mi nia,
me l'inspirà el llessamí
que vas dar-me per guarní
la taula mia.

MANUEL VALLDEPERAS

APROFITANT L'OCASIO

—Si no em tornes aquells doscents duros que em deus, deixo anar la corda!

AQUEST NUMERO HA ESTAT VISAT PER
LA PREVIA CENSURA GOVERNATIVA

Divertiment

Una cèlebre "estrella" americana, de cabells rossos, naturalment, anà a París. Acompanyada d'un general en persona, visità la caserna de bombers de Port-Royal. El general li féu els honors de la casa.

El general, galantment, proposà a la bella "estrella" de fer-la assistir a un incendi fingit. Ella mateixa tocà un botó d'alarma i veuria les maniobres.

Coincidència curiosa. En aquell instant tocava la senyal d'alarma. Era un incendi de debò.

L'"estrella" contemplà com sortien els bombers i amb gran sorpresa veié ben a prop una casa voltada de flames.

Llavors exclamà:

—A Amèrica, quan hom toca la senyal d'alarma, es triga una mica a veure el foc.

LICEO

Quan surti aquest número al carrer, la Companyia italiana de Darío Nicodemi haurà acabat, o estarà acabant la seva actuació. Es llàstima! Malgrat no ésser el teatre "Liceo" el més indicat per aquest gènere, ens ha deleitat de debò una Companyia com aquesta, en la que figuren actors tan distingits com son en Lupi i en Cimara, i actrius com la Vera Vergani.

ROMEA

Benefici d'en Joaquim Montero! Enric Borràs!! "Terra baixa!!! No es poden demanar més atractius per a dur la gent al teatre. Ja no cal dir que en Borràs, en el "Manelic", estigué colossal, perquè és de suposar. En Borràs ho està sempre de colossal.

D'en Montero, que además de "Terra baixa", recità el monòleg d'en Rusiñol, "Un bon home", no en podem dir més que elogis. La del passat divendres fou una nit triomfal.

Dilluns proper celebrarà el seu benefici l'excel·lent actor—excel·lent en tots conceptes—Avelí Galceràn. Per aquesta funció en Galceràn ha escoït "Maria Rosa" i "El triomf de la carn.

Bon programa.

NUEVO

L'anunci de l'estrena de "Cançó d'amor i de guerra" havia despertat gran expectació, gran interès. Aquesta expectació, aquest interès, es convertiren en èxit—en èxit franc i sorollós—, la nit de l'estrena. Les ovacions es succeïren unes a les altres; el públic interrompé la representació varies vegades, demanant la presència dels autors, que ho són, del llibre, en Lluís Capdevila i en Víctor Mora, i de la música, el mestre Martínez Valls; es repetiren tots els números de música, algun d'ells inspiradíssim, i tots tractats amb gran brillantor i valentia; s'aplaudí un teló musical—magnífica evocació de la França de les darreries del segle XVIII, dita per en Nolla al gran actor—, que ha donat ocasió als escenògrafs Batlle i Amigó a què pintessin una esplèndida decoració, tan esplèndida com la del primer acte. Com és de suposar, el públic, entre xardoroses i entusiàstiques ovacions, obligà als autors a parlar.

Sense apassionament de cap mena, sense exageració, podem dir que "Cançó d'amor i de guerra" és l'èxit més gran que el teatre líric català ha tingut de deu anys en aquesta part. Un èxit—cal dir-ho—, merescudíssim, ja que a la dramaticitat i a l'interès del llibre d'en Capdevila i en Mora, s'uneix la música d'en Martínez Valls, que és del millor que hem sentit al teatre de molt temps ençà.

No direm si és millor l'acte primer que el segon, perquè en "Cançó d'amor i de guerra" és millor tot.

En la interpretació els actors hi posaren tot el seu entusiasme, que és molt. Cal fer menció de les senyores Bugatti i Fontdevila, i dels senyors Llimona, Nolla, Godayol, Cosin, Gimeno, Bordes, Freixas, Llorca i demés.

El decorat del primer acte i el del segon quadro del segon acte, degut als pinsells mestres d'en Batlle i Amigó, magnífic.

COMICO

S'ha estrenat "Oui-Oui", revista que, com "Yes-Yes", firmen els senyors Josep Maria de Sagarra, Marius Aguilar, Manuel Sugrañes, Francesc Madrid i Brauli Solsona. "Oui-Oui" ha obtingut un gran èxit. No podia ésser altra cosa tractant-se de gent de la solvència i de l'autoritat dels que firmen la revista.

El gran poeta que hi ha en el nostre Josep Maria de Sagarra—gran malgrat el que digui el "sanyó" Marsillach—, l'espíritual cronista que és en Marius Aguilar, l'agudesesa que, dintre el periodisme significa la labor d'en Madrid i en Solsona, i l'energia i el bon gust d'en Sugrañes—sense oblidar al mestre Clarà, que no té rival en el gènere—haviem de fer triomfar la revista. I la revista ha triomfat, Ha triomfat plenament.

La riquesa amb que ha sigut presentada la revista "Oui-Oui", és una cosa sorprenent; potser, insuperable. Aquest és un dels elements primordials de la revista: la riquesa, la riquesa posada en mans de modistes i escenògrafs. Després cal fer ressaltar l'enginy dels "produceurs", que en "Oui-Oui" no ha fallat pas.

Els quadros que ens van fer més efecte—i cal comptar que tots els demés són bons!—, són el del diamants, el de les flors, el bosc incendiàt, i els Ballets—meravellosos de ritme i color—, de Loie Fuller.

Mereixen tota mena d'elogis Lydia Francis, Salut Rodríguez, Agnès Torts, Perla Gris, les ballarines de la Loie Fuller, les girls, Miquel Lamas, Francesc Vidal, Salvador Sierra, Baldomerito i Josep Parera.

Elogiem també el "regisseur" Dartó, per la seva perícia en portar aquesta mena d'espectacles.

BOB

FUTBOL

Si dissabte passat o diumenge al matí ens haguessin dit el que havia de passar el diumenge a la tarda amb els nostres equips representatius, no ens ho hauríem cregut. Mireu que entre tots plegats arribar a fer onze "goals" com onze cases als pobres "madriles", ja és tot el que es pot demanar.

La cosa té explicació; els nostres jugadors ja estaven tan

CONFERENCIA DE CICERONNE

—El senyor Nebot: Veuen, senyors? Aquesta és la plaça de Catalunya!
—Caram! Em creia que era una imitació de les ruïnes de Pompeia

avesats a forçar la màquina xutadora, després dels partits amb valencians i aragonesos, que vénen els madrilenys, i té, els hi enclasten la torna o els postres, com es vulgui.

El més bonic va ésser a Madrid amb el "Barcelona"; Samitier, segons uns, es va destapar; segons altres, va tornar a fer l'home llagosta, i encara segons uns altres, diu que va tornar a ésser el "mago del balón" que ja és ésser. Piera també va fer el seu paper, i davant d'això, algun maliciós diu que hi ha qui treu foc pels queixals. Però que no s'esverin els bons lectors; només es tracta d'un ex directiu del club degà i ex representant de Federació.

De totes maneres, però, Samitier, abans de marxar ja ho havia dit que tornaria amb la victòria i si segueix tenint aquesta paraula, serem molt amics, perquè nosaltres, encara que no ho sembli, som molt amics de la paraula.

L'"Espanyol", com ja hem dit també, en va fer de les seves; només que sis "goals" va encolomar als pobres nois de l'"Athletic" que l'any passat gastaven tantes agalles. Ells, però, en varen fer un que, gairebé pot dir-se que els hi varen regalar. I tenim molt d'interès en fer constar que Zamora, amb tot i que s'ho mereixia, no el va protestar.

Tret d'això, la cosa va anar com una seda; els "goals" anaven marcant-se com aquell que no fa res.

Decididament els catalans, amb reforços, som uns trumfos.

Demà passat s'ho han de tornar a fer els mateixos equips; nosaltres, encara que semblin evidents les mateixes victòries, no ens ho acabem de creure. Sobretot per part del "Barcelona", que n'acostuma a tenir tantes de verdes!

Ja veurem!

RUGBY

Els bons aficionats a aquest deport, abans del partit entre els campions catalans, el "Barcelona" i "White Devils", deien que es tractava d'un equip rossellonès fluix i de fàcil empassar. Però posats a la pràctica, no resultaren tan "dèbils" com el seu nom, ja que costà quart i ajuda als nostres jugadors per a guanyar-los.

I després que vagin despreciant el joc dels altres; el que haurien de fer és procurar d'aprendre un xic més per a poguer-se posar al costat dels darrers equips de la veïna República. Entesos?

BOXA

Ara ha resultat (i això ja gairebé és vell) que els boxadors fins ara no han descobert l'Amèrica. Des de fa una bona temporada que els vaixells es fan un tip de transportar gent del cop de puny que van a provar de fer fortuna.

N'hi ha una colla dels nostres. Però aquests almenys hi fan vida activa. El que no entenem és el que fan els altres, com per exemple, el famós Carpentier, que des de què hi va arribar vinga de firmar contractes de combats—no li ve d'un—, i que ho sapiguem, encara no n'ha celebrat cap.

Decididament, quan li balli pel cap de començar, tindrà feina per temps... si arriba al capdavant.

Ara, que el millor que pot fer és no començar.

Es un consell que pot aprofitar molt bé.

Es tracta de crear la medalla del "Qui treballen".

Ja la regalem a qui la vulgui.

Nosaltres, si es "crea" la "Dels vagos", farem instància, si és que no ens fan gastar cap cèntim en paper sellat.

✻

Es veuen molts papers a Barcelona anunciant pisos desllogats.

I cada dia en veurem més.

L'únic que manca és que els propietaris es donguin compte que els que són cars i tenen pretensions, estan un any amb el pegat al balcó.

✻

"Es troba malalt d'una infecció el cap de Sanitat."

Això ho llegim en un periòdic.

Si no arriba a ésser el malalt de sanitat, de segur que enterraran a tot un poble.

✻

Els francs baixen.

En canvi, a Barcelona, les franceses pugen. Pugen de categoria en llurs treballs d'art.

La llei de la compensació.

✻

El dia 16 s'inaugurà a les "Galerías Malmedé (Passeig de Gràcia, 68, i València, 255), una important Exposició de pintures del conegut artista alemany don Kurt Leyde.

✻

Sembla que ja se sap el veredicte dels Jocs Florals d'enguany. Hi estan premiats Joan Arús, Mossèn Garriga, Lluís Vía, Dr. Estadella, Jaume Rosquelles, Josep Maria de Sagarra i Carles Riba, entre altres.

En López-Picó hi havia tirat dotze composicions, i al veure que cap no li ha sortit premiada diuen si ha pensat en el suïcidi.

✻

La Diagonal, perllongada fins a Hospitalet, serà un passeig molt bonic; potser el millor de la ciutat. Hi afluiran una sèrie de carrers que també fan bonic.

Es llàstima que a les afores de Barcelona tinguem un carrer tan bell, i en canvi, a l'interior, segueixi tot igual, sense fer-se ni les vies B. i C.

Bagiquet: No ho podem publicar, tampoc, La vostra prosa, aquest cop és massa poca cosa.—Fra Joan De-Preciat: Ui, ui, ui! La vostra poesia sola fa tot un número de L'ESQUELLA". Quan rebem treballs tan llargs, ni tan sols els llegim.—E. Ll.: Home, sou molt innocent vós i l'elefant; Això està bé que ho escrigui un nen de tres anys, però ens sembla que vós sou més gran.—Kijada: No està malament el vostre article. Però, ja és massa tard.—El Tio Nelo.: Poseu-vos tranquil i feu-vos retratar.—J. B.: Bé, rebudes les noves espurnes.

Impremta LA CAMPANA i L'ESQUELLA : OIm, 8, Ciutat

ANGEL OSSORIO

Cartas a una muchacha sobre temas de Derecho civil

Un tomo: Ptas. 5

JULIO ALVAREZ DEL VAYO

LA NUEVA RUSIA

Un tomo: Ptas. 7'50

ANGEL PESTAÑA

Setenta días en Rusia

LO QUE YO PIENSO

Un tomo 8.º Ptas. 3'50

MALLORCA

Album de fotografies de la famosa Illa daurada recullides per OLEGARI JUNYENT

PREU: 12 PTES.

La Campana de Gràcia

publicarà demà dissabte, el segon número del fulletí enquadernable del setmanari que l'any 1867 es publicava a Barcelona, sota la direcció del malaguanyat escriptor ALBER LLANAS, titulat:

UN TROS DE PAPER

Els redactors i col·laboradors, era lo bo i millor d'aquell temps. Albadill, Conrat Roure, Valentí Almirall, Eduard Aules, Serafi Pitarra, etcètera, i els dibuixants: Tomás Padró, J. L. Pellicer, Llobera, etcètera.

UN TROS DE PAPER, fou el diari més llegit de Catalunya.

Si compreu LA CAMPANA DE GRACIA cada setmana, podreu tenir un llibre que honrarà la vostra biblioteca.

LA CAMPANA DE GRACIA i UN TROS DE PAPER

Tot plegat 10 cèntims

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

DE FORÇOSA ACTUALITAT

—La Revista destruint tots els temples de l'art.